

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/69/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118215919
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118215919.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a členov senátu JUDr. Andreja Radomského a JUDr. Mareka Kohúta, v sporovej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: H. E., P. X.X.XXXX, Y. Š. XXX, o zaplatenie 3.663,11 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 29Csp/131/2018-142 z 29.5.2019, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 7.4.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 4.700,- eur s uvedením ročnej úrokovej sadzby, poplatku za poskytnutie úveru, výšky, počtu a termínov splatnosti anuitných splátok, konečnej splatnosti úveru, výšky RPMN, ako aj predpokladov pre výpočet RPMN, priemernej hodnoty RPMN, celkovej čiastky splatnej spotrebiteľom, výšky odplaty, ako aj ďalších poplatkov spojených s úverom. Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t.j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Pre naplnenie podmienok uvedených v § 7 zák. č. 129/2010 Z.z. nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkoch spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Veriteľ v zmysle § 7 a § 11 zák. č. 129/2010 Z.z. je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Žalobca k posudzovaniu bonity žalovaného uviedol, že posudzoval jeho príjmy a výdavky na základe údajov o výške príjmu žalovaného z reportu zo sociálnej poisťovne a na základe údajov z reportu zo spoločného registra bankových informácií a tiež výpisom z osobného účtu žalovaného. Žalovaný uviedol, že predmetný úver bol poskytnutý na splatenie jeho predchádzajúcich záväzkov, a teda zmluva bola uzatvorená zrejme len na základe obrátov, ktoré vykazoval v zmysle výpisu z účtu. Bolo nesporné, že v čase poskytnutia predmetného úveru žalobca disponoval iba výpismi z verejných registrov bez údajov o rodinnom stave, počte vyživovacích povinností žalovaného ako žiadateľa úveru vrátane údajov o výške jeho reálneho príjmu vrátane všetkých príjmov domácnosti, ako aj výdavkov, ktoré by bol žalovaný povinný poskytnúť. Z § 11 ods. 2 zák. č. 129/2000 Z.z. vyplýva, že za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Bez skúmania reálneho príjmu, rodinného stavu, ako aj celkového objemu výdavkov klienta nemôže veriteľ urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Skúmanie výdavkov klienta len nahliadnutím do databáz bánk a Sociálnej poisťovne nie je dostatočné, pretože záväzky klienta nemusia vyplývať iba z týchto verejných databáz.

Keďže žalobca v súvislosti s overovaním bonity žalovaného pri poskytnutí predmetného úveru nemal k dispozícii všetky relevantné údaje o jeho rodinnom stave, počte vyživovacích povinností, výške ním reálne dosahovaného príjmu vrátane údajov o výške celkového objemu jeho výdavkov, došlo k naplneniu hypotézy § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., na základe ktorej bolo potrebné posúdiť konanie žalobcu ako hrubé porušenie jeho povinnosti overiť si schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, v dôsledku čoho sa predmetný úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a žalobca nemohol požadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

3. Žalobca pri skúmaní bonity žalovaného vychádzal iba z údajov nahliadnutím do verejných registrov bez toho, aby spotrebiteľa požiadal o poskytnutie presných a pravdivých údajov potrebných na posúdenie jeho schopnosti splácať úver, teda o rodinnom stave, výške dosahovaného príjmu vrátane celkového objemu jeho výdavkov postupom podľa § 7 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať predmetný úver. S poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a nemožnosť žalobcu požadovať jednorazové splatenie úveru, bolo treba vychádzať z toho, že žalovaný mal žalobcovi vrátiť len sumu skutočne poskytnutého úveru vo výške 4.700,- eur, preto žalobu v časti uplatneného príslušenstva pohľadávky ako nedôvodnú zamietol. Vzhľadom na výšku poskytnutého úveru pri dohodnutej 108 mesačnej splatnosti bol žalovaný povinný poskytnúť istinu úveru splácať mesačnými splátkami vo výške 43,52 eur. Keďže žalovaný v prospech žalobcu poukázal úhrady v celkovej výške 2.894,88 eur, potom uhradil 66 splátok vo výške 43,52 eur mesačne splatných od 13.4.2015 do 13.9.2020 a čiastočne splátku splatnú 13.10.2020 vo výške 22,56 eur. Keďže žalobca mal nárok len na nesplatenú istinu úveru, ktorej splatnosť by mala nastať až po vyhlásení rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto žalobu o jej zaplatenie ako predčasne podanú zamietol.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal z dôvodu, že žalobca bol v konaní neúspešný a úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli.

5. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Odvolanie podal z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

7. Namietal, že zákon o spotrebiteľských úveroch v § 11 ods. 2 stanovuje, že ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. V zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť, spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Banka povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 splnila. Predpokladom uzavretia zmluvy o úvere prostredníctvom internetbankingu je existencia predchádzajúceho zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v podobe zmluvy o účte, na základe ktorého mala banka informáciu o pomeroch žalovaného. Navyše žalovaný svoje údaje o príjmoch uviedol v žiadosti o poskytnutie úveru. Pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver banka posúdila jeho príjmy a výdavky na základe údajov uvedených v žiadosti o spotrebiteľský úver, a taktiež na základe údajov o výške príjmu žalovaného z reportu zo Sociálnej poisťovne a na základe údajov z reportu zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI). Na to, aby bolo možné úver vyhlásiť za bezúročný a bezpoplatkový, bolo potrebné skúmať, či veriteľ hrubo porušil svoje povinnosti vyplývajúce z § 7 ods. 1 zákona. V zmysle § 11 ods. 2 sa hrubé porušenie uvedených povinností považuje za posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Podmienka hrubého porušenia povinností nebola naplnená, nakoľko žalobca neposudzoval schopnosť žalovaného splácať úver ani bez akýchkoľvek údajov o jeho príjmoch, výdavkoch či rodinnom stave, a

ani bez nahliadnutia do príslušnej databázy. Report zo Sociálnej poisťovne bol vytvorený v súlade s § 170 ods. 19 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

8. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

9. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. c/ CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

10. Odvolateľ tvrdil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, keď namietal, že si splnil svoju povinnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý právny predpis), alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcu bolo predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či právne správne posúdil uplatnený nárok.

13. Podľa § 7 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „ZoSÚ“), veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom (napríklad § 92a zákona č. 483/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov).

14. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

15. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 7.4.2015 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Podľa uvedenej zmluvy sa žalovaný zaviazal zaplatiť poskytnutý úver 4.700,- eur v 108 mesačných splátkach vo výške 76,37 eur so splatnosťou prvej splátky dňa 13.4.2015 a splatnosťou poslednej splátky dňa 13.3.2024, dohodnutá ročná úroková sadzba bola 13,90 %, RPMN predstavovala 16,05 %, priemerná hodnota RPMN ku dňu podpisu zmluvy predstavovala 16,16 % a celková čiastka, ktorú musel žalovaný zaplatiť bola 8.388,96 eur. Listom zo dňa 16.8.2018 žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru ku dňu 16.8.2018.

16. Z citovaného ustanovenia § 11 ods. 2 ZoSÚ vyplýva, že úver je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 predmetného zákona. Za hrubé porušenie sa pritom považuje posudzovanie schopnosti splácať bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra (z dikcie zákona nevyplýva povinnosť veriteľa zisťovať údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave a súčasne prihliadať aj na údaje z registra alebo databázy). Odvolací súd pritom nemal jednoznačne za preukázané, že by žalobca neposudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať úver bez

prihliadnutia na údaje o príjmoch, výdavkoch a o rodinnom stave spotrebiteľa (viď výpisy z osobného účtu žalovaného za obdobie roka 2014 predchádzajúceho roku pred poskytnutím úveru na č.l. 103 až 131 spisu, z ktorých príjmy a výdavky žalovaného možno vyvodiť), alebo že by neprihliadol na výsledky z príslušných registrov a databáz (viď Report zo SRBI na č.l. 84 až 101 spisu a Report zo Sociálnej poisťovne na č.l. 102 spisu). Pokiaľ ide o údaje žalovaného o jeho rodinnom stave, tu treba uviesť, že v danom prípade išlo o uzavretie zmluvy prostredníctvom internetbankingu, predpokladom ktorého je existencia predchádzajúceho zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v podobe zmluvy o účte, na základe ktorého mal žalobca informácie o rodinnom stave žalovaného. Nie je preto možné bez pochybností vyvodiť, že by žalobca neskúmal úverové zaťaženie žalovaného, jeho príjmy, výdavky a rodinný stav.

17. Vzhľadom k uvedenému treba konštatovať, že existujú listinné dôkazy, že pri posudzovaní žiadosti žalovaného o úver mal k dispozícii údaje o jeho príjmoch a výdavkoch vyplývajúcich z výpisov z osobného účtu žalovaného za obdobie roka 2014, ktoré spochybňujú naplnenie hypotézy právnej normy, ktorá by zakladala hrubé porušenie povinnosti veriteľa overiť si schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. I pre prípad, že by žalobca porušil túto svoju povinnosť, sankciou za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť dlžníka splácať úver je bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, avšak to platí len pre prípad hrubého porušenia tejto povinnosti, čo znamená, že by veriteľ posudzoval schopnosť splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, čo nie je prejednávaný prípad.

18. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu tak odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil tým, že nesprávne interpretoval ustanovenie § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 ZoSÚ. V nadväznosti na to ďalej súd prvej inštancie nesprávne vytvoril skutkový základ, keď chybné vyhodnotil vykonané dôkazy, pričom stav predpokladaný hypotézou ním aplikovaných noriem nebol daný. Nepreskúmateľné sú závery súdu prvej inštancie o nesplatení istiny úveru, nakoľko nie je zrejmé, z čoho súd prvej inštancie vychádzal keď konštatoval, že splatnosť nesplatení istiny nastane až po vyhlásení rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom v spise na č.l. 29 sa nachádza dôkaz o predčasnom zosplatení úveru k 16.8.2018, a to list žalobcu z 16.8.2018. Súd prvej inštancie tým, že vec nesprávne právne posúdil a svoje rozhodnutie neodôvodnil vo vzťahu k preukázanému skutkovému stavu, nedal odpoveď na opodstatnenie svojho postupu, na základe ktorého kvalifikoval nárok uplatňovaný žalobcom ako neopodstatnený. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci a väd v skutkových zisteniach súd prvej inštancie vôbec nevedel žiadne dokazovanie ohľadne výšky uplatnenej pohľadávky. Tu potom nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že nahrádzanie faktickej pasivity súdu prvej inštancie v uvedenom smere činnosťou odvolacieho súdu neprichádza do úvahy, nakoľko úlohou odvolacieho súdu je len prieskum správnosti rozhodnutí súdu prvej inštancie s prípadným menej náročným doplnením alebo zopakovaním dokazovania, a nie vykonávanie celého ťažiskového dokazovania až na odvolacom súde, čo vylučovalo prípadné rozhodnutie odvolacieho súdu s konečnou platnosťou.

19. Odvolací súd sa stotožnil s podstatou odvolacej argumentácie žalobcu a v dôsledku skutkových i právnych väd preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie mu neostávalo nič iné, než napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane závislého výroku o náhrade trov konania, podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), po zohľadnení skutočností, že žalovaný vstupoval do tohto záväzkového vzťahu ako spotrebiteľ. Je tiež potrebné dôsledne sa oboznámiť so skutkovými tvrdeniami žalobcu ohľadne uplatneného nároku v žalobe zo dňa 9.11.2018 i vo vyjadrení žalobcu zo dňa 5.4.2019, s listinnými dôkazmi predloženými žalobcom (zmluvou o spotrebiteľskom úvere vrátane všetkých príloh a súčastí, listom žalobcu z 16.8.2018, výpismi z úverového účtu atď.), ozrejmiť z čoho žalobcom uplatnený nárok pozostáva, t.j. bezpečne zistiť jednotlivé dielčie nároky (istina, úrok, úrok z omeškania, poplatky za poistenie), z ktorých pozostáva žalobcom uplatnená suma, či nie sú v rozpore s predpismi na ochranu spotrebiteľa. Výsledky vykonaného dokazovania je nevyhnutné vyhodnotiť v súlade s § 191 ods. 1 CSP, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a potom vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodniť.

21. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).